

CES-D Depresyon Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *CES-D Depresyon Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18431>

Özet

CES-D Depresyon Ölçeği (Centre for Epidemiologic Studies Depression Scale), başta epidemiyolojik çalışmalar olmak üzere, genel popülasyonlarda ve klinik gruplarda depresyon semptomlarının sıklığını ve şiddetini taramak amacıyla geliştirilmiş standart bir öz bildirim aracıdır. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyonu ve validasyonu, Lehmann ve arkadaşları (2011) tarafından özellikle Tip 2 diyabet mellitus hastalarında gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ölçeğin bu popülasyonda yüksek iç tutarlılığa ve yeterli yakınsama geçerliliğine sahip olduğunu göstermiştir. Ölçek, bireylerin son bir hafta içinde deneyimledikleri depresif belirtileri 20 madde üzerinden değerlendirilmektedir.

Ölçek, orijinal olarak Radloff (1977) tarafından geliştirilmiş olup, Türkiye'deki bu uyarlama çalışması, CES-D'nin kronik hastalığı olan bireylerde depresyon taraması için güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

CES-D, Depresyon Tarama Ölçeği, Uyarlama, Tip 2 Diyabet, Güvenirlik, Geçerlik, Psikometri.

Yazarlar

Lehmann, V., Makine, C., Karadağ, Ç., Kadıoğlu, P., Karadağ, K, François Pouwer.

Amaç

CES-D Depresyon Ölçeği'nin temel amacı, klinik bir tanı koymaktan ziyade, genel popülasyonda veya belirli risk gruplarında depresif semptomatolojinin sıklığını ve şiddetini hızlı ve güvenilir bir şekilde taramaktır. Ölçek, özellikle büyük epidemiyolojik araştırmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Türkçe adaptasyonu (Lehmann vd., 2011) özel amacı, ölçeğin Tip 2 diyabet mellitus hastaları gibi kronik sağlık sorunları olan bir popülasyonda kültürel ve psikometrik geçerliliğini test etmek ve CES-D'nin bu özel grupta depresyon taraması için uygunluğunu sağlamaktır.

Yapı

CES-D, bireyin son yedi gün içindeki deneyimlerini yansıtan 20 maddeden oluşur. Ölçek, depresif sendromun dört temel bileşenini ölçmek üzere yapılandırılmıştır: **Depresif Duygulanım** (örneğin, hüznün, umutsuzluk), **Pozitif Duygulanım Kaybı** (örneğin, hayattan zevk alamama), **Somatik ve Gecikmiş Aktivite** (örneğin, uyku sorunları, iştah değişiklikleri) ve **Kişilerarası Zorluklar** (bu faktör genellikle daha az tutarlı olarak kabul edilir).

Ölçek, katılımcıların belirtilen semptomlar ne sıklıkla deneyimlediğini ölçerek, depresif belirtilerin derecesini kantitatif olarak belirler. Yüksek puanlar, daha şiddetli ve sık depresif semptomatolojiye işaret eder.

Geçerlik

Türkçe versiyonun geçerlik çalışmaları, Lehmann ve arkadaşları (2011) tarafından ayrıntılı olarak **yakınsama geçerliliği** üzerine odaklanmıştır. Bu, CES-D toplam skorunun ve faktör skorlarının, depresyonla ilişkili diğer öz bildirim araçlarıyla ne ölçüde korelasyon gösterdiğini incelemeyi içerir.

Yapılan analizlerde, CES-D toplam skoru ve karşılan iki faktör, diğer öz bildirim ölçümleriyle arasında **$r = 0.17$ ile $r = 0.70$** arasında değişen, istatistiksel olarak oldukça anlamlı korelasyonlar sergilemiştir. Bu bulgular, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapılarla tutarlı olduğunu ve depresyon semptomları geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

CES-D'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alfa kullanılarak değerlendirilmiştir. Türkçe adaptasyon çalışmasında (Lehmann vd., 2011), ölçeğin toplam puanı için hesaplanan Cronbach alfa değeri **0.88** olarak bulunmuştur.

Bu değer, psikometrik açıdan mükemmel düzeyde yüksek bir iç tutarlılığa işaret eder ve ölçek maddelerinin aynı temel yapıya (depresif semptomatoloji) tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Ayrıca, bölünmüş yapı katsayıları da bu yüksek alfa değerine yakın olduğu ve ölçeğin maddelerinin rastgele ikiye bölündüğünde bile benzer sonuçlar ürettiği tespit edilmiştir, bu da ölçeğin güvenilirliğini pekiştirmektedir.

Faktör Analizi

Orijinal CES-D genellikle dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Lehmann ve arkadaşları tarafından Tip 2 diyabet hastalarında gerçekleştirilen Türkçe uyarlama çalışmasında, geçerlilik analizi sırasında "iki karşılan faktör" kullanıldığı belirtilmiştir. Bu durum, farklı popülasyonları ve kültürel bağlamları, ölçeğin faktör yapısında değişikliklere yol açabileceğini göstermektedir.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin temel olarak depresif duygulanım ve somatik/fiziksel belirtiler gibi geniş boyutlarda yoğunlaştığını işaret edebilir, ancak detaylı faktör yükleri bu özette sunulmamıştır. Ölçeğin psikometrik uyarlaması, temel depresyon yapısını koruyarak, bu iki faktörün geçerlilik korelasyonlarında anlamlı sonuçlar verdiğini doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil: Türkçe

Madde Sayısı: 20 madde

Puanlama: Maddeler 4'lü Likert tipi bir ölçekte puanlanır.

Derecelendirme: 4'lü Likert (3=katıyorum - 2=kısmen katıyorum - 1=katılmıyorum - 0=fikrim yok). Bu derecelendirme, semptomun son bir hafta içindeki sıklığı veya şiddetini yansıtır.

Popülasyon Grubu: Klinik ve Epidemiyolojik Popülasyonlar (Uyarlama çalışması Tip 2 diyabet mellitus hastaları üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Yetkinler

Popülasyon Detayları: CES-D, geniş bir yelpazedeki yetkin gruplarında depresif belirti taraması için uygun olmakla birlikte, bu spesifik adaptasyonun psikometrik verileri kronik hastalıklı olan bireylerden (Tip 2 diyabet) elde edilmiştir.

Test Metodolojisi: Bireylerin son yedi gün içindeki duygusal ve somatik durumlarını değerlendirmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Depresif Semptomlar, Kronik Hastalık, Psikometrik Özellikler, Geçerlilik, Yakınsama Geçerliliği, François Pouwer, CES-D.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: François Pouwer

Yazar ORCID Tanımlama: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: F.Pouwer@uvt.nl

Yazma Adresi: Tilburg Üniversitesi (Uluslararası Yazma Adresi)

Şinler, Ücret ve Test Yılı?

CES-D, orijinalinde Radloff tarafından geliştirilmiş olup, genellikle kamu malı (public domain) olarak kabul edilir ve ticari olmayan araştırmalarda ücretsiz kullanılabilir. Kullanım için daima kaynak gösterilmesi gerekmektedir.

Türkçe adaptasyon ve validasyon çalışması'nın yayını yılı? **2011**'dir.

Kaynaklar

Lehmann, V., Makine, C., Karadağ, Ç., Kadıoğlu, P., Karadağ, K & Pouwer, F. (2011). Validation of the Turkish version of the Centre for Epidemiologic Studies Depression Scale (CES-D) in patients with Type 2 diabetes mellitus. *BMC Medical Research Methodology*, 11, 109-116.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [ces-d-depresyon-olcegi-toad.pdf](#)

CES-D Depresyon Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Ancak ölçek, bireyin son yedi gün içerisindeki depresif semptomları değerlendirilen 20 maddeden oluşmaktadır.

CES-D, 20 maddelik bir formata sahip olup, yanıtlar 4'lü Likert ölçeği üzerinden toplanır.